

Esaias Tegnér's brev till greve Magnus Brahe 1830—1843.

Originalen till de femton brev från Esaias Tegnér till Magnus Brahe, som här publiceras, befinna sig på det av Brahe på sin tid ägda Rydboholm¹. Breven behandla till större delen befordringsärenden, och det framgår med all önskvärd tydlighet, att Tegnér i likhet med sin samtid ansåg Brahe i stånd att utöva ett mycket stort inflytande. Vid genomläsandet av breven känner man igen Tegnér's levande intresse för att ordna upp förhållandena för sina närmaste släktingar och vänner, den blinda iver, med vilken han går in för att nå sitt mål. Av största vikt att ihågkomma är, att Tegnér i synnerhet från senare hälften av 1830-talet var en för regeringen ytterst viktig person. Vad han begärde som en särskild nåd av konungen kunde sällan nekas. Detta så mycket mindre i de fall, då han förenat med sig och sina intressen en så betydande man som Christopher Heurlin, sedan 1838 statssekreterare vid Ecklesiastikexpeditionen.

Signe Carlsson.

1.

Det är på begäran af Fru Landshöfdingskan von Schoultz som jag tar mig friheten öfversända hosföljande hvilket jag emottagit oförsegladt. Jag har väl föga den äran att känna Landshöfdingskan den jag blott en enda gång sistledne sommar sett i Skåne, kan således ej rätt väl förklara mig den omväg hon låtit sitt bref taga, men bör dock icke vägra att fortställa det. Att hennes dotters sångtalent, nu vida mera utbildad än i Stockholm, der jag äfven hade tillfälle att höra henne, är verkligen utmärkt, kan icke nekas. Skulle derföre Herr Grefven hos Hans Majestät och Hans Kongl. Höghet kunna utverka henne något understöd till sin förestående Italienska resa så befordrade visserligen Herr Grefven, äfven på detta sätt, Nationaläran som ej är alldeles oberoende af de större talenterna. Men på andra sidan erkänner jag också svårigheterna af ett sådant uppdrag. Då Staten i vårt land gör så godt som intet för den egentliga Konsten, så äro både Kung och Prins öfverlupna af sollicitanter i denna väg, och det är ej underligt om de ledsna. Det är också endast det närmare

¹ De ha av den nuvarande ägaren, baron Wilhelm v. Essen, välvilligt ställts till förfogande.

förhållande hvori Herr Grefven står till begge, och det ädla sätt hvarpå ett sådant inflytande användes som gifvit Fru Schoultz mod att i denna fråga adressera sig till Herr Grefven och mig att framföra hennes önskan.

I afseende på den andra saken hvarom jag ett par gånger hade äran att tala med Herr Grefven, säger ryktet att den ifrågasvarande mannen och Riddarhustalarn skulle vara ämnad till en annan plats¹. I denna händelse torde Herr Grefven tillåta mig att upprepa mina sollicitationer för hans medtäflare. Det kan ej förefalla underligt om jag i denna sak är intresserad, då den står i ett så nära sammanhang med angelägenheter som både pligt och böjelse gjort mig dyrbara. Då den på ett ganska hufvudsakligt sätt rör landets väl kan den ej heller vara ligkiltig för Herr Grefven hvars Fäder i århundraden stått thronen närmast och hvars blotta namn redan innebär en invisering på framtiden och bestämmandet af dess öde.

Wexiö d. 4 Febr. 1830.

2.

Då nu Hans Majestät Konungen passerar Vexiö Stift vore det visserligen min skyldighet att personligen uppvakta för att betyga min undersåtliga vördnad. Men en svår och långvarig sjukdom som större delen af sommaren hållit mig vid sängen, och hvarifrån jag ännu endast ofullkomligt är återställd, medför bland annat äfven en svårighet att åka längre väg, och nödsakar mig derigenom att stadna hemma. Jag anhåller därför ödmjukast att Ers Excellens täcktes inför Hans Majestät göra gällande detta mitt förfall, och med det samma framföra uttrycken af min undersåtliga vördnad och trohet.

Ers Excellens är, som Sverges störste Skald sagt om Grefve Creutz,

¹ Den »andra saken» var frågan om Agardhs utnämning till statssekreterare efter af Kullberg. Tegnér var mycket verksam för att befrämja Agardhs kandidatur. Dennes medtäflare var v. Hartmansdorff, vilken senare blev utnämnd. — Det var Askelöf, som från Stockholm meddelat Tegnér, att Agardhs möjligheter voro vida bättre än förr och att man för Hartmansdorff funnit en debouché. — Askelöf till Tegnér den 1 jan. 1830. Tegn. Saml. 24, Lunds Universitetsbibliotek (LUB); Tegnér till Agardh den 11 jan. 1830. E. Tegnér, Saml. skrifter. Utg. af Wrangel & Böök (WoB), VI: 510 f. Jfr även Jansson, G., Tegnérs första riksdag. Samlaren 1946, s. 10 ff. och Tegnér till Agardh den 22 mars, 28 juni och 25 okt. 1830, WoB VI: 528 f., 542 f., 547 ff.

lyft att närmast thronen
stå, dess prydnad och dess stöd,
der sin ena hand han åt Nationen
och den andra åt Regenten bjöd.

Det är en naturlig följd af denna ställning att Ers Excellens ofta blir besvärad af ansökningar som stöta mycket på tiggeri. Det är emedertid äfven af denna ställning som jag hoppas ursäkt då jag härigenom tar mig friheten att påminna om ett nådigt löfte som Hans Majst behagat gifva att göra något för Stenbrohults Församling, som är Linnés födelseort. Detta skedde 1819 under en resa, hvarvid äfven Ers Excellens var närvarande, och således ännu torde påminna sig förhållandet. Fråga har varit om inrättande af en Skola på stället, och LandshöfdingeEmbetet har äfven tillstyrkt detsamma. Men undervisningen i den lilla församlingen är nu organiserad på annat sätt, och detta behof är icke det mest trängande. Deremot har Församlingen byggt ny Kyrka som nu är färdig: men derigenom äro också alla dess tillgångar medtagna. Den behöfver ett Orgelverk: och om Hans Majst vill lemna ett prof af sin nåd mot folket och sin aktning för en stor Vettenskapsman, så vore bidraget till ett sådant Orgelverk kanske lämpligast under närvarande förhållanden. Tillåt mig derföre anhålla att Ers Excellens, vid något passande tillfälle, framförde detta för Hans Majestät, med åberopande af det nådiga löftet och Församlingens derpå grundade förhoppning. Förlåt derjemte ynnestfullt att jag gör som alla andra, och betraktar Ers Excellens som landets allmänna förespråkare.

Vexjö d. 19 Septembr 1832.

3.

Bland de flere prof af ynnest hvarmed Ers Excellens under mitt sista vistande i Stockholm behagat hedra mig, och dem jag alltid skall förvara i tacksamt minne, räknar jag äfven tillåtelsen att vid tillfälle få vända mig till Ers Excellens i Stiftets angelägenheter. Jag begagnar denna tillåtelse då jag nu ytterligare anhåller om Ers Excellens förord för Prosten *Eneroth*, Rector Scholæ i Jönköping, till *Långaryds* lediga Pastorat, och hvartill förslaget i dessa dagar uppgår. Den Skola Prosten *Eneroth* nu redan i elfva år förestår, och der han tjenstgjort i 21, är efter sin nya organisation funderad på det upplösta Gvmmnasium på *Wisingsö*, och bär derföre med rätta Braheska namnet. Ers Excellens kan således anse sig der äga en slags Patronatsrätt. *Eneroth* har väl icke fått pluraliteten som tillfallit en så kallad Läsareprest, ty läseriet är på modet hos de hemmavarande Bönderna

likasom fronderiet hos de lagstiftande; men hans öfverlägsenhet både i tjenstår, kunskaper och uppförande är obestriddig. Jag har också skäl att tro att StatsSekreteraren ej är emot honom ¹.

Det samma kan jag icke antaga i afseende på min ConsistorieNotarie *Mellins* ansökan om rättighet att söka regala Pastora-ter, och hvarom jag äfven hade tillfälle att få tala med Ers Excellens. Saken är likväl så mycket mera billig som Mellin såsom Skollärare förut innehaft denna rättighet, och ännu står quar såsom Gymnastiklärare vid Gymnasium. Frågan beror helt och hål- lit på Konungens nåd, är dess ensak. Den ligger mig om hjertat, och jag vågar att förorda den på det högsta ².

Slutligen tar jag mig äfven frihet att bilägga en Promemoria rörande Prosten *Wetterling* i Jönköping, som anför de skäl hvar- för jag önskade honom en stjerna ³. De vitsordas otvifvelaktigt af Landshöfdingen, som sjelf visade sig verksam och oförskräckt under farsoten, och på det kraftigaste understöddes af *Wetter- ling*. Jag känner ej hvem som är Föredragande i dylika mål men är öfvertygad att ett ord af Ers Excellens till Hans Majestät af- gör saken ⁴.

¹ Prosten Carl Emanuel Eneroth (* 1784 † 1868) utnämndes till kyrko- herde i Långaryd samma år.

² Konsistorienotarien Samuel Gustaf Mellin (* 1792 † 1856) erhöll rätt att söka pastorat utom stiftet den 29 nov. 1834.

³ Promemorian har följande lydelse:

Underdånig Promemoria.

Kongl. Hofpredikanten, Prosten i Jönköping Magister *J. Wetterling* har, under den olyckliga sjukdom som nyligen förödt staden, visat ett mod, drift och rådighet som otvifvelaktigt äfven af Landshöfdingen på stället skall intygas. Ehuru sjukdomen öfverföll staden alldeles oberedd, ordnades dock, väsendteligen genom honom såsom Ordförande i SundhetsNämnden allt med den klokhet och lugn som omständigheterna fordrade. Han begrof öfver 400 lik och gjorde ett ännu större antal sjukbesök. Der faran var störst var han alltjemt till hands med råd eller tröst, och på flere nätter gick han icke till sängs. I öfrigt har han i flere år tjent vid Läroverket, har alltid utmärkt sig för drift och ordentlighet i sin betydliga Pastoralvård, har afskaffat många missbruk inom Församlingen och i synnerhet ordnat fattigväsendet, samt är af alla känd som en sjelfständig Man både till lynne och förmögenhet.

På dessa grunder föreslås han i underdånighet till *Nordstjernen* eller *WasaOrden*.

Es. Tegnér.

Östrabo, Oktober 1834.

⁴ Denna Tegnér's begäran för prosten Johan Wetterling (* 1778 † 1848) blev icke omedelbart beviljad. I ett brev till Beskow den 24 mars 1836

Angående Orgelverket i Stenbrohult vågar jag nu icke påminna. Konungen som med skäl kan vara uppbragt öfver Ständernas karghet, torde ännu behöfva tid att digerera Riksdagsbesluten, hvilka jag hoppas gå den väg som dylika eruditeter böra.

Östrabo d. 30 Oktbr 1834.

4.

Ers Excellens

har åter visat mig ett nytt prof af sin ynnest genom sitt mäktiga förord för Prosten Wetterlings — grönsaker. Låt mig vördnadsfullt och af hjertat tacka därför. Tillåt mig äfven att någon gång, då en sak ligger mig rätt mycket om hjertat, hädanefter som hittills, få vända mig till en Man som kan mycket, men — som Vän och ovän erkänna — aldrig vill annat än hvad som är rätt och ädelt. Något annat ämnar jag ej heller begära.

Heurlin ber om sin vördnad.

Östrabo d. 14 Juli 1836.

5.

Eders Excellens

täcktes benäget ursäkta mig om jag begagnar den icke missbrukade tillåtelsen att någon gång, i saker som särskilt interessera mig, vända mig till Ers Excellens. Det gäller nu samme Man som Ers Excellens förut skaffat tillåtelse att söka RegalePastorat öfver hela Riket, och den han hittills icke begagnat. Det är min ConsistorieNotarius *Mellin*, gift med min Systerdotter. Jag är genom sistnämde omständighet, jäfvig. Men till det Pastorat han nu söker, *Lundby* i Götheborgs Stift, tror jag mig kunna försäkra, hvad Handlingarna intyga, att han icke blott är fullt kompetent, utan äfven af ännu kända sökande, den mest merite-

omtalade Tegnér, att han efter koleraepidemien i Jönköping anmält Wetterling till Nordstjernan eller Wasatrissan. Hans anhållan hade skickats till Brahe, som tillåtit det, men kanske glömt saken. Tegnér ber där-efter Beskow tala med kronprinsen eller kanske med kungen själf och begära en orden till Wetterling såsom en nåd för Tegnér och samtidigt låta vederbörande förstå, att det inte var politiskt att låta fåfängan dö ut bland prästeståndet. Wetterling var i politik ganska renlärig, ja ultra loyal. Troligtvis bleve han riksdagsman nästa gång. (WoB VIII: 391 f.) — Den 5 maj samma år ber åter Tegnér Beskow inte glömma bort saken (WoB VIII: 405). Denna gång kröntes hans bemödanden med framgång. — Jfr även Palmborg, N., Ett menageri i Jönköpings lärdomsskola på Es. Tegnér's tid. Mäster Gudmunds gilles årsbok 1946, s. 74.

rade. Då sysslan ligger utom mitt Stift kan och bör jag icke i denna fråga vända mig till StatsSekreteraren; men Ers Excellens hör till alla Stift, och det är Dess förord hos Konungen hvarom jag anhåller. Jag skall anse beviljandet af denna önskan såsom en särskilt personlig nåd, hvartill jag önskade att kunna göra mig förtjent ¹.

Jag önskar E. E. lycka på det nya året. Der behöfs mycken, om också välförtjent lycka på en sådan plats och med ett sådant namn som Ers Excellens innehar. Vi andra som lefva på skuggsidan af lifvet, göra oss ej stora förhoppningar; men också ha vi mindre rätt till anspråk i detta afseende ².

6.

Genom min vän, Domprosten Heurlin, känner jag det nådiga öfverseende hvarmed Hans Majestät Konungen emottagit min och hans framförda önskan om Mellins utnämning till Säby Pastorat. Det har icke ett ögonblick kunnat undfalla mig att det egenteligen och endast är Eders Excellences förord som jag har att tacka för denna nåd. Något bestämdt löfte har Hans Majestät visserligen ej gifvit, och en Kung kan ej heller gerna ge det i sådana frågor; men för blotta förhoppningen är jag redan skyldig den djupaste tacksamhet. Jag ber Ers Excellence framföra den, underdånig men varm och hjertlig, för Hans Majestät. Det bör vara Ers Excellens lätt att framställa sitt eget verk.

Bland de sökande till Säby lär Mellin vara den kompetentaste, kanske med undantag af en Neidel, som jag icke känner. Detta lär äfven StatsSekreteraren erkänna, och att Mellin utan allt sken af våld kunde nämnas, i fall så är Konungens nådiga vilja. I Embetsgåfvor och praktisk duglighet tror jag att han står öfver de fleste. Han har i 9 år varit Konsist. Notarius, länge förut tjent vid Skolan, och förestår ännu en lärarebefattning vid Gymnasium. Jag nämner detta endast för att visa att, hvad som vid detta tillfälle visserligen vore nåd, dock ingalunda kunde anses för orättvisa.

Slutligen vågar jag framföra den önskan att Ers Excellens, så vidt sig göra låter, täcktes påskynda afgörandet. Ovissheten är svår för en sökande, hvars öde beror deraf. Och ändteligen ber jag Ers Excellens icke försmå uttrycket af min innerligaste er-

---

¹ Mellin fick inte Lundby pastorat. Jfr Brahes brev till Tegnér den 30 maj 1937, s. 84.

² Med Brahes hand under brevet: 1837.

känsla för hvad som redan blifvit gjordt, eller ännu kan göras i denna, äfven för mig, viktiga angelägenhet¹.

Östrabo d. 12 Maj 1837.

7.

Ers Excellens har hedrat mig med ett bref som alltid skall bli mig oförgätligt, liksom anledningen dertill. Jag gjorde mig föga hopp för Mellin till Säby, hvartill så många andra sökande anmält sig, och som både hade Statsråden och StatsSekreteraren för sig. Men Eders Excellences förord har varit mäktigare än deras

¹ På detta brev svarade Brahe:

»Högwördige Herr Doctor och Biskop, Commendeur af Kongl. Nordstjerne Orden m. m.!

Jag har länge dröjt att besvara Herr Biskopens vänskapsfulla bref; men min önskan att dervid få meddela Herr Biskopen en angenäm tidning, har varit ordsaken till detta dröjsmål. Nu har denna min önskan gått i fullbordan, hvarföre jag skyndar att med dessa rader göra mig påmint hos Herr Biskopen.

Konungen har befallt mig hälsa Herr Biskopen och säga, att Hans Maj:t, som var ledsn att ej kunna uppfylla Herr Biskopens begäran vid tillsättandet af Lundby Pastorat, emedan det redan var bortgifvit innan Konungen kände Herr Biskopens önskan i den delen, har nu godtgjort detta, då Hans Maj:t utnämndt Consistorie Notarien Melin till Säby. Konungen tilliade till den hälsning hans Maj:t befallte mig framföra till Herr Biskopen, att det var Hans Maj:t kärt att få gifva Herr Biskopen et förnyadt prof af den välvilja och den aktning Hans Maj:t hyser för en Man, som med så stora förtjenster som dem hvilka utmärka Herr Biskopen, förenar et hjerta så varmt för Konung och Fädernesland, och ett snille så utmärkt, att det i alla tider skall utgöra en stålthet för den Nation som skrifver Tegnérns namn bland sina Söners.

Nominationen skedde i FredagsConseillen, och fast ingen justering ännu kunnat ega rum, har Konungen tillåtit mig underrätta Herr Biskopen härom.

Jag skattar mig lycklig af updraget och hoppas att Herr Biskopen ej tviflar derpå, ty det är alltid angenämt att få meddela underrättelser som fägna dem man högaktar och dem till hvilka man med vänskap och erkänsla är fästad.

Med dessa tänkesätt anhåller jag att städse i Herr Biskopens minne få vara innesluten, och har äran teckna mig

Högwördige Herr Doctors och Biskopens

Ödmjukaste tjenare

M. Brahe.

Stockholm d: 30 Maj 1837.» (Tegn. Saml. 27, LUB.)

sammanlagda, och jag vet alltför väl att det är det allena jag har att tacka för denna nådebevisning. Kunde jag någonsin glömma detta, så skulle jag bli föraktlig för mig sjelf. Under de olika förhållanden hvori Ers Excellens och jag lefva i samhället, kan jag icke hoppas att någonsin få tillfälle visa min tacksamhet. Men att hysa den, varm och liflig, i djupet af min själ, detta är icke blott en pligt, utan äfven en rättighet som ingen skall betaga mig.

För de nådiga tänkesätt Hans Majestät Konungen täckts yttra i afseende på mig, ber jag Ers Excellens vid tillfälle framföra min undersåttliga erkänsla. Det är skönt att äga något värde i en stor Mans ögon, som är Konung icke blott öfver Svea land, utan äfven, så snart han vill, öfver hvarje Svenskt hjerta.

Östrabo d. 4 Juni 1837.

8.

Jag bör börja med att be om förlåtelse derföre att jag, som någon gång vågat utbedja mig Eders Excellences förord i Ecklesiastikmål, nu äfven vågar mig in på det militäriska området, dit jag ingalunda hör.

En rykte säger att vid Norra Skånska Infanteri Regementet mera än en Majorsvakans snart torde inträffa, och att en af dem möjligtvis från annat Regemente skulle komma att tillsättas. Min måg, Kapten vid Kronobergs Regemente, Baron C. A. Rappe är sinnad att anmäla sig till en sådan plats, hvartill han äger anledning att vinna GeneralBe[fäl]hafvaren Baron B. Cederströms förord som mycket tyckes interessera sig för honom. Det tillkommer ej mig som svärfar att göra hans Eloge, helst i en sak som jag icke förstår; men allmänna omdömet inom Regementet är verkligen det att han anses för en mycket skicklig Militär, och är aktad af alla. Som Befälhafvare för en komendering af Kronobergs Regemente vid den Korporalskola som sednast hölls i Malmö, säges han mycket ha utmärkt sig, och har vid detta tillfälle vunnit stort bifall af Baron Cederström, GeneralBefälhafvaren, den han förut ej kände. Hvad jag, för min enskilda del, med full säkerhet och utan all partiskhet kan intyga är det, att han är en ovanligt bildad Man, äfven utom yrket. Det är egentligen i följd af Baron Cederströms förord som jag vågar anhålla att Ers Excellence täcktes göra något afseende äfven på min önskan i denna för min befattning heterogena fråga.

Tillåt mig fråga om Ers Excellence anser lämpeligt att jag i detta ämne uppvaktar H. K. H. Kronprinsen med bref?

Heurlin ber om sin vörndnad.

Östrabo d. 12 Juni 1838.

9.

För några månader sedan tog jag mig friheten att skriva till Ers Excellens i en angelägenhet som rörde min Måg, Baron Rappe. De oroliga tider som sedan dess inträffat i Stockholm förklara tillräckligt om Ers Excellens kanske glömt hela saken, och så länge Major Rosen ännu ej är nämnd, utnämningen kanske äfven osäker, till Landshöfding i Christianstad, är ingen Majorsledighet inom Regimentet. Skulle emedlertid en sådan verkeligen inträffa så vågar jag ännu en gång att dervid i Ers Excellences åttanka rekomendera Rappe. Jag skulle ej tillåtit mig denna djerfhet i en fråga som ligger så helt och hållit utanför min sfer, om jag ej bestämdt visste att det är GeneralBefälhafvarens önskan, hvaremot RegementsChefen lär inklinera för en Baron Bennett. Frågan beror dock väsendteligen på Ers Excellens i fall den en gång förekommer. Min Måg hvars Hus Brann vid sista eldsvåda och som sedan dess bott och ännu bor med hustru och barn hos mig, är nödsakad köpa sig en landtegendom, men innan denna sak blifvit afgjord, kan han naturligtvis ej bestämma hvar; och det är denna hans förlägenhet som föranledt mig att vara så impertun.

Östrabo d. 21 Septbr 1838.

10.

För ungefär en månad sedan uppgick förslaget till tredje Majorstjensten vid Norra Skånska Infanteri Regimentet. Derpå är min Måg, Baron Rappe, ensam uppförd, hvilket jag vet och med tacksamhet erkänner vara tillvägabragt genom Ers Excellences intercession hos Regements Chefen¹. Fördelaktiga Orlofsedlar för Rappe äro äfven bifogade af Generalerna Cederström och

¹ Regementschef var överste Sixten Sparre. Dennes tidigare inställning hade av Tegnér inberättats till Heurlin. Av brevväxlingen mellan Tegnér och Heurlin framgår, att den senare var mycket intresserad av att befrämja sin väns önskningsar i frågan. I november månad väntades konungen till Norrköping. Heurlin ansåg, att Tegnér personligen borde uppvakta honom i detta ärende, men någon större benägenhet härför hyste inte Tegnér. »Jag är i mycken förlägenhet i afseende på Norrköpingsresan, hvartill jag ej har synnerlig lust. Hur skulle man kunna lita på ett löfte som vore gifvet flera månader före utnämningen, då så mycket annat kan komma emellan? Här säges likväl att Bennett begärt och fått två års permission för att resa utrikes, icke heller sjelf affecterar tjensten, utan alltsammans är en tillställning af Sixten Sparre. Härom kan väl Brahe lemna upplysning». Tegnér till Heurlin den 29 okt. 1838. Tegn. Saml. 15. LUB.

Hederstjerna. Jag förmodar att utnämningen sker under Hans Majestäts vistande i Norge, och upprepar i sådant fall den rekommendation hvarmed jag redan ofta besvärat Ers Excellens. Rappe bor ännu med familj i mitt hus, och kan ej heller [annat], i oviss-
het om utgången huruvida han bör söka någon ny bostad i Små-
land eller Skåne; och i detta afseende vore det önskeligt om om-
ständigheterna tillåte Ers Excellens att påskynda afgörandet.

Måtte det nyss ingångna året medföra för Ers Excellens den
helsa och framgång som mitt hjerta önskar, och nya tillfällen att
med sin ynnest hedra och uppmuntra Kungens, landets och sam-
hällsordningens verkliga vänner ¹.

Östrabo d. 3 Januari 1839.

¹ Brahe svarade den 17 januari 1839 från Christiania:

»Orsaken hvarföre jag ej förr haft äran besvara Herr Biskopens skrivelser är redan bekant genom Biskop Heurlin. Jag har nemligen velat hafva ett resultat att meddela och ej uptaga Herr Biskopens tid med endast försäkringar om det interesse, med hvilket jag skulle omfatta den ifrågavarande nominationen. Nu har det önskade resultatet inträffat ty förleden Lördag utnämnde Konungen i Statsrådet Baron Rappe till den föreslagne Majors beställningen vid Norra Skånska Infanteri Regementet. — Hans Maj:tet har befallt mig helsa Herr Biskopen och säga, att det var Konungen kärt att på samma gång kunna belöna förtjensten och uppfylla en af Sina vänners önskan. — Hans Maj:ts egna ord. — Jag lyckönskar Baron Rappe till detta veder-
mäle af Konungens nåd, men gratulerar på samma gång Regementet som i
honom fått till Major en allmänt aktad och erkänd skicklig Militaire.

Som jag vet huru lifligt Herr Biskopen känner för vår älskade Konung, och tager del i allt hvad som Honom rör, så begagnar jag tillfället meddela: att Gud ske lof Hans Maj:tet fortfar befinna Sig väl och njuter här den tillfredställelsen att dagligen se de lyckligaste resultat af allt det goda och nyttiga Han gjordt för detta Land: Han har äfven en annan njutning, tyvärr ej allmän i våra dagar, den att se huru de åtnjutne välgerningarne med tacksamhet erkännas och värderas.

I Herr Biskopens bref af den 3dje dennes, som jag med posten i förgår hade äran emottaga, uttrycker Herr Biskopen sig med vanlig välvilja för mig, emottag Herr Biskop mina upriktiga tacksägelser dertför, samt min anhållan att städse i Herr Biskopens fortfarande vänskap få vara innesluten. Herr Biskopen kan ej betvifla, hoppas jag, det värde jag dervid fäster. — Innan jag slutar detta bref får jag framföra till Herr Biskopen mina hjertliga önskingar för Dess sällhet och välgång under loppet af detta och många påföljande år. Måtte Fäderneslandet och Wettenskaperne länge få bibehålla Herr Biskopen. — Emottag äfven Herr Biskop försäkran om den fullkomligaste högaktning och den oföränderliga tillgifvenhet med hvilken jag har äran att vara etc.» (Tegn. Saml. 28. LUB.)

11.

Jag har haft äran emottaga det bref hvarmed Ers Excellens under den 17 sistledne Januari hedrat mig. Den ynnest hvarmed Ers Excellens understödt min Mågs utnämning ökar de mångfaldiga förbindelser jag redan förut har till Ers Excellens och Konungens nåd. Mätte jag alltid befinnas värdig beggedera.

Det är emedlertid besynnerligt att utnämningen som skall ha skett d. 12 Januari, ännu icke blifvit tillkännagifven i Stats-Tidningen, ehuru vida sednare af d. 26 och 28 Januari fått plats deri. Till Regementet har icke heller någon avis kommit. Min måg som länge ämnat resa till Skåne, dels för tjänstens skuld, dels för att skaffa sig boningsplats, och arrangera om sin flyttning, vågar icke fara innan något officielt kommer i Tidningarna eller till Chefen, och befinner sig derigenom i en slags förlägenhet. Troligtvis är detta någon glömska af StatsSekreteraren.

Vid Konungens återkomst ämnar jag uppvakta Hans Majst i Stockholm; men vi veta icke när vi kunna hoppas att få återse Konungen på Svensk jord. Flere Embetsförrättningar som förestå i vår och sommar måste också någon tid förut utlysas.

Unga Adlersparre ämnar utgifva en fortsättning af sin Fars Tidskrift »Läsning i Blandade Ämnen». I sådan afsigt har han af mig och flere Litteratörer begärt Bidrag, som jag ej heller bör eller vill neka honom; ty det måste dock förarga och gräma hvarje Svensk Man att se några misslyckade Jakobiner, ärelösa smädare, utan både snille och vetande, bemäktiga sig pressen och opinionen, åtminstone hos pöbeln som alltid, eller åtminstone merendels utgör pluraliteten. Emedlertid fruktar jag att Adlersparre är både för ung och oerfaren för att sammanhålla ett sådant företag. På god vilja å vår sida kan ej tviflas, knappast på vår förmåga, men de fleste Litteratörer äro tyvärr Embetsmän ibland oss, och ha, mer eller mindre, den egenheten att mycket occupera sig med sina sysslor. Ett försök kan emedlertid ej skada någon annan — än oss¹.

Östrabo d. 5 Febr. 1839.

¹ Brahe svarade Tegnér i följande brev:

»Genom ärade skrifvelsen af den öte dennes underrättar Herr Biskopen mig att Dess måg Baron Rappes nomination ännu ej Officielt till honom eller till Regementet ankommit. Jag har frågat Stats Secreteraren Grip om förhållandet och erhållit till svar, det hela Protocollet för den Conseilen är afsändt till Krigs Expedition i Stockholm för att derifrån till vederbörande expedieras. — Jag kan således ej för det närvarande lemna vidare uplysningar i detta ämne, men har jag med dagens post skrifvit till Öfverste Peyron

12.

Med dagens post och i ovisshet huruvida H. M. Konungen får snart väntas åter till Stockholm, afgå till Norge Handlingarna om ett Pastorat i Skåne, Kjellstorp, hvartill min äldste Son, Rector vid Malmö Skola, är uppförd på förslaget. Pastoratet, ehuru icke bland de största, har dock för honom ett särskilt värde genom granskapet med hans blifvande hustru ¹ (en niece af Biskop Faxé)

och bedt honom att i ofvansagde Expedition, efterhöra förhållandet, samt påskynda slutliga handläggningen af detta mål. —

Den förhoppning Herr Biskopen lemnar mig att vid Konungens återkomst, få tillfredställelsen återse Herr Biskopen i Stockholm är högst angenäm; ännu kan, som Herr Biskopen säger, ingen tid härtill utfästas, emedan Konungens afresa härifrån är alldeles obestämd. —

Af Grefve Adlersparre var jag redan underrättad om hans tillämnade företag. — Jag gör mig derom de bästa förhoppningar, ty blifver han så understödd som han anhållit om, och som Herr Biskopen säger att han skall blifva, så kan detta ej annat än medföra de bästa resultat. — Att en sådan åtgärd är af behofvet påkallad, finner hvar och en som älskar sanning, ordning och lugn. —

Gud vare lof Konungen fortfar att må väl och står allt godt till här i Landet.

Med förnyandet af den fullkomligaste högaktning och sannaste tillgifvenhet har jag äran vara etc.

Christiania d: 17 Feb: 1839.» (Tegn. Saml. 28. LUB.)

¹ Emma Kinberg (* 1817 † 1899), dotter till prosten Johan Henrik Kinberg (* 1782 † 1853) i Grönby.

I sitt brev till Brahe den 5 februari hade Tegnér omtalat, att han vid konungens återkomst tänkte uppvakta honom i Stockholm. Det framgår av det följande, att han då hade tänkt utbedja sig, att hans son Christopher fick Kjellstorps pastorat. Redan den 15 juni 1838 hade Faxé skrivit till Tegnér, att den förutvarande innehavaren av Kjellstorp, Lundberg, var död. Han skriver vidare: »Vi hafva inemot 3 månader, att besinna oss på så väl om det ena, som det andra». Såsom medtävlare väntade man tydligen, att rektorn i Kristianstad, P. J. Böklin, skulle uppträda. Den 23 november skrev Faxé: »Ännu höres ingen tertius af til Kellstorp. Prof. Nilsson drog af med Nöbbelöf. Det var skada, att Böklin ej fick det». Faxé till Tegnér den 15 juni och 23 nov. 1838. Tegn. Saml. 27, LUB.

Heurlin deltar på Tegnér's sida. Denne meddelar till Stockholm den 5 februari 1839, att provdagarna till Kjellstorp ännu inte voro utsatta. Från Skåne hade han fått meddelande om att Böklin inte velat söka men därtill övertalats av Thomander. Han fortsätter: »Du vet att Thomander gerna velat ha din portfölj; och när detta misslyckades, önskar han göra den så obehag-

hvars far bor helt nära intill; och af detta skäl hade jag ämnat att utbedja mig denna nåd af H. M. personligen. Men då Han ännu icke med någon visshet torde vara att så snart hemförvänta, och jag icke kan dröja quar i Stockholm öfver Midsommar, så vänder jag mig åter till Ers Excellens som redan förut med sin ynnest understödt mig i en dylik fråga, och hvarför min tack-samhet ännu är lika liflig. Saken är för mig och min son af mycken vigt, och min nya förbindelse till Ers Excellens blefve alltså motsvarande. Bland de medföreslagne är väl den ena äldre Skollärare; men min son har äfven redan i 7 à 8 år, med sina förmäns bifall, tjent vid Malmö Skola. Jag lägger derföre denna sak på Eders Excellenses hjerta. Den kan ingenstädes hvila bättre. Heurlin skrifver i samma mening¹.

Stockholm d. 23 Maj 1839.

lig som möjligt för dig. Allt detta lemnar jag derhän. Böcklin skall vara en arg radikal, hvarom äfven det samma gäller.» Tegnér till Heurlin den 5 febr. 1839. Tegn. Saml. 15. LUB.

Till sin son Christopher skriver Tegnér den 11 februari och ger honom goda råd. »I ett bref som jag i går hade från Heurlin yttrar han den önskan att, då du nu mera icke kan få pluraliteten i Kjellstorp, han likväl gerna skulle se om du finge några röster af Bönderna. Detta tror han skulle kunna utverkas genom Kinberg, den du derföre bör tillskrifva i denna sak. Sin närmaste Granne höra Bönderna ej kunna neka en så ringa tienst, helst Böcklin icke skall vara någon lycklig Bondprest. Får du alldeles ingen röst så ser det besynnerligt ut och försvårar mycket negotiationerna för mig och Stats-Sekreteraren». Es. Tegnér till Christopher Tegnér den 11 febr. 1839. Tegn. fam.-brev 6, LUB.

Tegnér var dock inte nöjd med sakens utveckling. Den 11 april skrev han åter till sin son. »Jag beklagar utgången i Kjellstorp. Något annat var ej heller att vänta då din blifvande svärfar försummat hvad som dock så tydligen bordt ske. Härigenom äro dina utsikter, som aldrig varit synnerligen lysande, ännu mera förmörkade ... Jag skulle emedlertid tvekat att tala emot Böcklin, som otvifvelaktigt är mera förtjent än du. Men jag vet med säkerhet från flera håll att han icke sökt af egen drift, utan att allsammans är en Intrigue af Thomander. Den som går en sådan Mans ärenden får ursäkta om man söker uppehålla honom på vägen». Es. Tegnér till Christopher Tegnér den 11 april 1839. Tegn. fam.-brev 6, LUB.

Den 8 maj reste Tegnér till Stockholm. I ett brev till sin dotter Disa talar han om att ingen visste, när konungen kom tillbaka. Kjellstorpsförslaget hade därför dagen förut gått till Norge. Både han och Heurlin hade, meddelade han vidare, skrivit en mängd brev till vederbörande. Tegnér till Disa Kuhlberg den 24 maj 1839. WoB VIII: 631.

¹ På detta svarade Brahe:

13.

Ers Excellens

täcktes af vanlig ynnest ursäkta om jag åter besvärar med en kommission. Jag ämnar utgifva en samling af mina Skrifter, Original och Öfversättningar i Vers och prosa, möjligtvis i IV. Tomföljder. Första Tomföljden utkommer i Vinter i 25 Band från Lunds Tryckeri, det elegantaste i Sverge. Jag ville dedicera den till H. M. Konungen, men vågar ej utan särskilt nådig tillåtelse. Dedikationen medföljer¹. Var god låt öfversätta den i Fransk

»Carlstad den 31 Maji 1839.

Jag har haft äran emottaga Herr Biskopens bref af den 23dje dennes och ehuru bortgifvandet af Kjellstorps Pastorat ej kan komma ifråga förr än Konungens återkomst till Stockholm, så har jag likväl anmält till Hans Maj:tet innehållet af sagde bref. — Hans Maj:tet har befallt mig helsa och säga, att Herr Biskopen känner Konungens vänskapliga tänkesätt, samt den Högaktning Hans Maj:tet hyser för Herr Biskopens förtjenster, och bör således vara förvissad att allt hvad Konungen kan göra för att gifva Herr Biskopen förnyade prof af dessa tankesätts fortfarande, gör Hans Maj:tet alltid med nöje, men Herr Biskopen känner äfven att Konungen ej vill på förhand yttra ett bestämdt löfte om tjensters bortgifvande, och det är enda orsaken hvarföre jag ej har ett mera nöjaktigt svar att för det närvarande lemna.

Hans Maj:tet mår Gud ske lof väl, och hoppas jag, att Herr Biskopens Embetsgöromål i Wexiö, ej lägga hinder i vägen för afvaktandet af Konungens ankomst till Stockholm, hvilken sker den 13de Junii, jag önskar detta så mycket upriktigare, som derigenom erhåller jag tillfälle att mundtligen få förnya försäkran om den fullkomligaste Högaktning och sanna tillgifvenhet med hvilken jag har äran vara etc.» (Tegn. Saml. 28. LUB.)

Den 13 juni kom Karl Johan tillbaka till sin svenska huvudstad, och Tegnér fick omedelbart företräde hos honom. Såväl Tegnér själv som statssekreteraren synas ändå ha ansett, att en viss orättvisa blivit begången genom Christophers utnämning. Tegnér skriver sålunda hem till sin hustru. »I fredags d. 21 Juni nämdes Christofer till Kjellstorp. I afton tänker jag det står i Tidningarna, ty det är redan justerad, Kungen har lofvat både mig och Heurlin att nästa gång ge Böklin ersättning». Es. Tegnér till Anna Tegnér den 25 juni 1839. Tegn. fam.-brev 1, LUB.

¹ Denna dikt, Till H. M. Konungen (WoB IX:166 ff.), ger uttryck åt en delvis starkt kritisk inställning till Karl XIV Johans sätt att regera. Det heter bl. a.:

Ett ord till slut som innebär mysteren
af styrselkonst. Ditt folk må vara fritt,
gif tanken fri, det andras landamären

prosa, och värdes lemna mig några rader till svar på Uddewalla och Gustafsberg, der jag dröjer till månadens slut. I Augusti börjar tryckningen. Då torde jag äfven komma till Stockholm¹.

Baron Schulzenheim hade lofvat mig sitt förord till Wasa-Orden åt andre Landtmätaren Holmberg som bor i Småland. Hans Chef, Öfverste Forssell hade dertill gifvit sitt skrifteliga förord. Men nu har Schulzenheim förmodeligen glömt det. Kan det ej hjälpas ännu?²

Gustafsberg d. 6 Juli 1841.

stäng hur du vill, blott så är folket ditt.
Makt ligger ej i klokhet, ej i hären,
i frihet blott, för frihet sjelf du stridt.
Men friheten är icke folkets yra,
men lag hon är och rätt, haf mod att henne styra.

Tegnér hade rådfrågat sin vän v. Beskow om dennes mening och fått det svaret, att denne ansåg tillägnan något hårdsmält. Beskow ansåg dessutom, att Tegnér yttrat vissa sanningar, som kunde missförstås av massan. Tegnér till Beskow den 24 juli 1841. WoB IX: 428 f.; Beskow till Tegnér den 16 augusti 1841. Bernh. v. Beskows bref till Esaias Tegnér, 3. 101 ff. — Jfr Böök, Esaias Tegnér. D. 2. 1946. 399 f.

¹ Esaias Tegnér's P. M. angående upplagan av hans skrifter tryckt i Ärkebiskop Henrik Reuterdahls Memoarer, 378, och i WoB IX, 425 ff.

² Brahes svar på detta brev lydde:

»Stockholm d: 29:de Julii 1841.

Enligt Herr Biskopens yttrade önskan uti ärade skrifvelse af den öte dennes, har jag låtit på Fransk Prosa öfversätta den med sagde bref åtföljande Dedication till Konungen. Jag har sedan upläst den för Hans Maj:tet, samt meddelat Högstdensamma Herr Biskopens åsigt att låta trycka den, så framt Hans Maj:tet dertill gifver Sitt Nådiga bifall, framför den Samling af Herr Biskopens skrifter och arbeten hvilka Herr Biskopen är sinnad utgifva. — Konungen som uti denna Herr Biskopens yttrade önskan igenkänner blott en fortsättning af Herr Biskopens alltid lika varma och odelade känslor och tänkesätt för Hans Maj:ts Person, emottager förslaget af en till Sig stäld dedication utaf Herr Biskopens skrifter med serdeles nöje och tacksamhet, men önskar dock att denna dedication måtte inskränka sig till följande korta mening

»Till Konung Carl XIVde Johan
af
Esaias Tegnér.

Då detta åtföljes af Herr Biskopens skrifter, anser Hans Maj:tet att det säger mera än allt hvad något Poem kunnat uttrycka; och kan denna dedication

14.

Tillåt att jag, efter vanligheten, i brydsamma omständigheter vänder mig till Ers Excellens, och begär Dess förord hos H. M. Konungen. Förhållanden ha uppkommit här i landet som äro högst rysliga.

Ett högst ohyggligt mord, hvarom underdånig berättelse med gårdagens post lär afgått till Kongl Majst, har i dessa dagar skett i grannskapet i Domprostens socken, Thorsås, der en ung man slagit i hjäl sin Mor, samt 3 syskon, 1 bror och 2 andra syskon. Anledningen skall ha varit Religionssvärmeri. Mördaren nekar ingalunda, men påstår att han dertill hade den Helige Andes befallning. Det samma lär äfven de mördade ha trott. Det är ju rysligt.

Mördaren är arresterad. Jag hoppas och bönfaller att han ej må bli benådad såsom galen. Hvad skola vi med en brottmåls-lag om den aldrig användes? Och hvad hafva andra menniskor för säkerhet till lif och egendom om sådana brott lemnas obeifrade, eller straffas lamt?

Femton dylika svärmare som kunna göra det samma, om de slippa lösa, sitta nu på profkur på Lazarettet. Derifrån tillstyrker jag, med full öfvertygelse att de icke släpas lösa.

En dylik flathet snart skulle fylla hela vår olyckliga provins med mord och osäkerhet. Hvad en galning kunnat göra, hvarföre skulle ej de andra våga det? Galenskapen är visserligen beklaglig; ej gifva anledning till några recensioner hvilket annars uti den tid vi lefva är oundvikligt. —

Jag har äran återsända den föreslagna Dedicationen och får tillägga, att Hans Maj:tet funnit den likasom allt hvad som utgår från Herr Biskopens penna, vara utmärkt af Snille och förtjenst. — Det ankommer således på Herr Biskopen sjelf om Herr Biskopen så för godt finner låta den, fast under en annan benämning än Dedication, få intaga ett rum uti det intressanta arbete som Herr Biskopen har för afsigt att låta komma till Allmänhetens kännedom. —

Med upriktig önskan att Bad-sejouren måtte väl bekomma, innesluter jag mig i Herr Biskopens fortfarande vänskap och förnyar uttrycken af den fullkomligaste högaktning och sanna tillgifvenhet med hvilken jag har äran vara etc.» (Tegn. Saml. 29, LUB.)

Tegnér var mycket missnöjd med resultatet. Han omtalar i ett brev till Beskow den 23 augusti, vad Brahe svarat honom. Det var inte hans mening, skrev han vidare, att ideligen säga, att allt var förträffligt. »Olyckligtvis ha vi på mera än 100 år ej haft någon Kung, ty Gustaf III med allt sitt snille var dock endast dansmästare». Tegnér till Beskow den 23 augusti 1841. WoB IX: 432 ff.

men då den bryter ut på detta sätt är nåd emot den, jag menar till lifvet, en orättvisa emot alla, och det skulle visserligen väcka mera ondt blod än allt annat om en sådan missdådare blefve benådad. Vad god och inpregla detta för H. M. och Regeringen, hvars *mildhet* vi frukta.

För att fortsätta Kapitlet om galningar, täcktes E. Excellens tillåta mig att nu tala litet om mig sjelf. Jag har hittills Kunglig *permission*. Men jag anhåller nu i underdånighet att återinsättas i mitt Embetes utöfning, åtminstone hvad det rent Episkopala angår och som är oberoende af Konsistorium, och dess nygjorde Ordförande, en Doctor Elmgren¹. Det är mig omöjligt att kunna ansvara för mina prester och församlingarna om jag ej får fria händer. Skola, Gymnasium och Stift der jag ej haft någon befattning på 1 1/2 år förfalla synbarligen med hvarje dag. Fins der ingen Chef, så göra vederbörande alltjemt det värsta. Jag känner det Herrskapet af gammalt. Dessutom har jag Kungens löfte. Det sista jag sade till honom i September 1840 var följande: *Votre Majeste, permette Elle, qu'en revenant chez moi, je reprene mes fonctions Episcopales?* Hertill Kungen svarade: »Je le permets, & le souhaits même, Monsieur l'Eveque». Det är på detta löfte jag nu vågar åberopa mig.

Vexiö d. 12 Mars 1842.

15.

Efter vanligheten tar jag min tillflykt till Ers Excellens när det gäller något angeläget. Denna gången är det dock icke för mig sjelf, utan för en af mina vänner, nemligen Adjunkten Böttiger, den jag hoppas H. M. Konungen känner och icke är obenägen. För honom önskade jag att en Profession i modern Vitterhet, neml. utländsk måtte inrättas vid Upsala. Atterbom är väl Professor i Vitterheten, men han föreläser sällan annat än Esthetik, som är det Skönas Metafysik. Om det ej är tillgång till lön genast, så finge han nöja sig med löntour tills vidare. Någon obillighet är icke häri, då han ofta förestått Atterboms Profession, genom sin öfversättning af Tasso tillräckligen dokumenterat sin skicklighet och är ibland vårt bättre poeter, dessutom för icke längesedan afslagit ett anbud af en förmånlig profession i Svenska Vitterheten vid Berlins Universitet. Jag rekommenderar honom hos Ers Excellens till det bästa, öfvertygad att ett förord af Ers Excellens skulle lättast afgöra saken.

¹ Domprosten i Vexiö Samuel Elmgren (* 1777 † 1847).

Kungens kröningsdag, d. 11. Maj, firades här med Tal på Gymnasium, Latin och Svenska, samt all den högtidlighet stället kunde åstadkomma. Middag gafs i Biskopsgården.

Östrabo d. 15 Maj 1843.
